

Соколовська І.І., Гончаренко І.М., к.е.н., доц.

Київський національний університет технологій та дизайну

РЕЗУЛЬТАТИВНА СТРАТЕГІЯ ДОСЯГНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті розкрито суть інвестиційної привабливості підприємства, визначено чинники зовнішнього та внутрішнього впливу на неї, запропоновано авторське визначення поняття інвестиційна привабливість.

Ключові слова: інвестиційна привабливість; інвестиційний клімат; категорія.

Соколовская И.И., Гончаренко И.Н., к.э.н., доц.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

РЕЗУЛЬТАТИВНАЯ СТРАТЕГИЯ ДОСТИЖЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Аннотация. В статье раскрыта суть инвестиционной привлекательности предприятия, определены факторы внешнего и внутреннего влияния на нее, предложено авторское определение понятия инвестиционная привлекательность.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность; инвестиционный климат; категория.

Sokolovska I., Goncharenko I.

Kyiv National University of Technologies and Design

RESULTS STRATEGY FOR ACHIEVING ENTERPRISE INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Abstract. In this paper the essence of the investment attractiveness of tourist complexes, the factors of external and internal influence on her, proposed author's definition of investment attractiveness.

Keywords: investment attractiveness; investment climate; category.

Постановка проблеми. У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях.

Це обумовлено тим, що інвестиції впливають на найглибші основи господарської діяльності, визначають процес економічного зростання в цілому. Економічна ситуація, яка склалася зараз в Україні, досить складна, серед сукупності причин, які сприяли економічній кризі і стримують перехід України на траєкторію економічного зростання, найголовнішою є низька інвестиційна активність.

Вирішення цієї проблеми вимагає системного підходу до її вивчення, поглиблення знань про зміст, послідовність і взаємозв'язок інвестиційних процесів в цілому і особливо – на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень та невирішена частина проблеми. Теоретичні та практичні аспекти інвестування знайшли відображення в наукових роботах вітчизняних та зарубіжних економістів: Ю.Р. Самігулліна [1], Л.В. Кирик [2], Н.Ю. Брюховецька [3], І.Ю. Спіфанова [4], А.Ф. Гукалюк [5] та інші. Незважаючи на значні досягнення в теорії й практиці управління інвестиційною привабливістю суб'єктів господарювання, є проблеми, які залишаються предметом дискусій і обговорень вчених-економістів. Зокрема, мова йде про ідентифікацію потенційних інвесторів в процесі уточнення поняття «інвестиційна привабливість підприємства», врахування їх цілей та пріоритетів та систематизацію термінологічного апарату, що використовується в процесі дослідження інвестиційної привабливості підприємства; уточнення змісту поняття

«інвестиційна привабливість підприємства» на основі ідентифікації пріоритетів інвесторів та врахування їх вимог.

Мета дослідження. Метою даної статті є узагальнення та уточнення понятійного апарату, що використовується в процесі дослідження інвестиційної привабливості підприємства; визначення класифікаційних ознак, які впливають на інвестиційну привабливість підприємства; обґрунтування на цій основі класифікації інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням інтересів всіх учасників інвестиційного процесу

Результати дослідження. Визначальним фактором інвестиційної діяльності підприємства виступає формування та реалізація його інвестиційної політики. Існує безліч визначень поняття «інвестиційна політика підприємства». Така різноманітність підходів до даного поняття обумовлено тим, що існують різні рівні суб'єктів інвестиційної діяльності, різні стратегічні цілі і завдання, а також особливості того, як реалізується цей процес на підприємстві.

Якщо узагальнити всі наявні підходи, то можна прийти до висновку, що інвестиційна політика підприємства повинна бути співзвучна цілям інвестора, визначати способи досягнення максимального інвестиційного результату, відображати переваги в співвідношенні прибутковості і ризику.

При цьому, більшість авторів не відображає основні передумови, що сприяють формуванню ефективної інвестиційної політики підприємства, тобто що може сприяти розробці найкращого варіанту інвестиційної політики підприємства з максимальним використанням ретроспективного аналізу діяльності підприємства. Тому, для ефективного формування та використання інвестиційна політика підприємства, на думку автора, повинна бути ув'язана з рівнем інвестиційної привабливості підприємства.

Отже, одним з етапів підготовки до формування інвестиційної політики повинно бути дослідження і оцінка інвестиційної привабливості підприємства, яка допоможе визначити основні чинники формування інвестиційної політики підприємства.

Таким чином, під інвестиційною політикою підприємства слід розуміти комплексну систему управління інвестиційною діяльністю підприємства, яка в першу чергу спрямована на підвищення економічної ефективності діяльності підприємства в процесі реалізації сформованої інвестиційної стратегії.

Взаємозв'язок оцінки інвестиційної привабливості підприємства з формуванням інвестиційної політики представлена на рис. 1.

В якості основних особливостей сільського господарства як галузі з точки зору особливостей формування інвестиційної політики можна віднести:

- довгостроковий характер більшості інвестиційних вкладень і проєктів;
- тривалий термін окупності;
- тривалий період освоєння інвестицій.

Перераховані особливості необхідно враховувати як на стадії оцінки інвестиційної привабливості, так і в процесі формування ефективної інвестиційної політики.

При виробленні інвестиційної політики підприємства важливо виявити фактори, що впливають на її формування, їх можна розділити на дві групи:

- 1) фактори, що позитивно впливають на формування інвестиційної політики підприємства;
- 2) фактори, що негативно впливають на формування інвестиційної політики підприємства.

Виявлення даних факторів відбувається на стадії оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Джерело: [6].

Рис. 1. Взаємозв'язок формування інвестиційної політики з оцінкою інвестиційної привабливості підприємства

В даний час існує велика кількість різних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, кожне підприємство може самостійно вибрати методикку оцінки і зробити висновок за підсумками оцінки.

Для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, яка буде використовуватися як основа для подальшої розробки інвестиційної політики, необхідно використовувати комплексний підхід, який передбачає оцінку різних показників, що відображають всі сторони діяльності підприємства.

Комплексна оцінка інвестиційної привабливості підприємства – це науково-дослідна і практична управлінська діяльність по цілеспрямованій оцінці ефективності формування, розвитку і прогнозу всіх аспектів інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням регіональної та продуктової специфіки тієї чи іншої галузі [1].

Для комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства доцільно використовувати систему показників, що складається з трьох груп показників: показники фінансового стану, показники виробничої та інвестиційної діяльності

Так, наприклад, оцінка показників фінансового стану підприємства дозволяє визначити наступні фактори:

А) негативні:

- зниження коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами;
- зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Б) позитивні:

- зростання коефіцієнта автономії;
- зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу;

- зростання коефіцієнта проміжної та поточної ліквідності;
- зростання рентабельності власного капіталу.

Виявлені фактори повинні бути враховані при роботі над формуванням інвестиційної політики даного підприємства спільно з проведенням ретельного аналізу причин зміни показників.

Таким чином, на основі аналізу показників і чинників формуються і проводяться основні етапи інвестиційної політики підприємства: визначення періоду здійснення інвестиційної політики; виявлення основних напрямків державної інвестиційної політики в області діяльності підприємств; формулювання цілей інвестування на базі бізнес-стратегії та інвестиційної стратегії; аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників і умов, врахування можливих ризиків, що впливають на вибір інвестиційної політики; вибір варіанту інвестиційної політики і розробка найбільш ефективних шляхів її реалізації; розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів; визначення перспективних інвестиційних проєктів з їх розробкою та оцінкою

В ході першого етапу процедури прийняття рішення інвестором визначаються цілі інвестування, обсяг і термін інвестицій. Цілі інвестування можуть складатися в: отриманні доходу, контролі над підприємством, збільшенні частки ринку, збереження коштів від інфляції, доступі до нових технологій і ринків, отриманні синергетичного ефекту.

Другий етап полягає у виборі видів інвестицій, інвестиційних інструментів. Даний етап полягає у визначенні інвестором видів інвестицій і інвестиційних інструментів, враховуючи цілі, обсяг і термін здійснення.

Третій етап полягає у визначенні вимог інвесторів до об'єктів інвестицій. На даному етапі інвестором формуються вимоги щодо об'єктів інвестицій (або свої очікування від інвестиційних об'єктів) і, ґрунтуючись на цих вимогах, визначаються чинники інвестиційної привабливості, їх вагомість; визначаються критерії, за допомогою яких оцінюється рівень інвестиційної привабливості об'єкта інвестицій.

Четвертий етап полягає в пошуку інформації про об'єкти інвестицій. Даний етап включає такі пункти:

1. Визначення цілей інвестування (визначення обсягу і терміну інвестицій; визначення цілей інвестування).
2. Вибір видів інвестицій, інвестиційних інструментів (визначення видів інвестицій; визначення інструментів інвестування).
3. Визначення вимог інвесторів до об'єктів інвестицій (визначення вимог інвесторів до об'єктів інвестицій; визначення факторів інвестиційної привабливості визначення критеріїв інвестиційної привабливості).
4. Інформованість про об'єкти інвестицій (визначення джерел інформації; метод збору і аналізу інформації узагальнення результатів).
5. Оцінка альтернатив (оцінка інвестором об'єктів інвестицій; попередній вибір об'єкта інвестицій).
6. Узгодження взаємних очікувань (конкретизація очікувань інвестора; виявлення очікувань об'єкта інвестицій; узгодження взаємних очікувань).
7. Вибір інвестором об'єкта інвестування (остаточний вибір інвестором об'єкта інвестування).

П'ятий етап полягає в оцінці альтернатив. На цьому етапі інвестором визначається один або кілька варіантів із загального числа обраних об'єктних альтернатив, які володіють найбільш повною відповідністю його вимогам. Інвестором оцінюються потенційні об'єкти інвестицій, враховуючи чинники інвестиційної привабливості. Кращий варіант вибирається, враховуючи чинники інвестиційної привабливості.

Шостий етап полягає в узгодженні взаємних очікувань. На цьому етапі узгоджуються взаємні очікування інвестора і підприємства-об'єкта інвестицій. З цією метою проводяться переговори, на яких обмінюються інформацією, узгоджуються умови інвестування.

Сьомий етап полягає у виборі інвестором об'єкта інвестування. Цей етап характеризується тим, що повністю узгоджуються взаємні очікування інвестора і інвестицій підприємств і остаточно вибирається інвестором об'єкт інвестицій.

Для того, щоб процес управління інвестиційною привабливістю підприємств був реалізований, доцільно, крім виявлення і аналізу вимог інвесторів щодо інвестиційно привабливих підприємств, систематизації факторів інвестиційної привабливості, розробити алгоритм управління інвестиційною привабливістю, який визначає послідовні дії підприємства, яке потребує інвестицій.

Алгоритм розглядає послідовну розробку і виконання заходів, пов'язаних з вивченням і пошуком інвестора, формуванням інвестиційної пропозиції, узгодженням взаємних очікувань.

Розгляд процесу управління інвестиційною привабливістю слід вести в двох аспектах. Перший стосується участі підприємства, яке потребує інвестицій, в розвитку ринку товарів і послуг. У такому випадку підприємство, вивчивши і спрогнозувавши споживчий попит, моделює способи його задоволення, застосовуючи різні товарні пропозиції. У цьому сенсі підприємство є суб'єктом товарного ринку. Другий аспект пов'язаний з діяльністю підприємства на інвестиційному ринку, де функціонує сукупність організацій, які здатні реалізувати інвестиційні пропозиції шляхом інвестування. Цей ринок являє собою сферу прямої участі підприємства та інвестора, їх прямі економічні інтереси. Для того, щоб ці два аспекти взаємодіяли, необхідно узгодити інвестиційний потенціал підприємства, що є об'єктом інвестицій, і що впливають з інтересів потенційних інвесторів і кінцевого споживача потреби в інвестиційних розробках. Процес реалізації управління інвестиційною привабливістю складається з маркетингу на товарному ринку і маркетингу на ринку інвестицій.

Крок 1 полягає в маркетингу на товарному ринку, включаючи оцінку конкурентоспроможності підприємства.

Крок 2 полягає у визначенні потреб у зовнішніх інвестиціях. Щоб реалізувати стратегію маркетингу і досягти конкурентоспроможності в рамках стратегії розвитку підприємства, необхідно розробити інвестиційну політику, в якій будуть описані цілі витрачання коштів, обсяг, термін залучення, вивчення власних можливостей інвестування. За умови, якщо підприємство має власні інвестиційні ресурси – у нього є потреби у зовнішніх інвестиціях. Якщо підприємство відчуває потребу у зовнішніх інвестиціях, то слід переходити до наступного етапу.

Висновки та пропозиції. Таким чином, усі розглянуті чинники, що комплексно характеризують інвестиційну привабливість підприємства, тісно взаємодіють та взаємовпливають один на одного. Виходячи з узагальненої оцінки інвестиційної привабливості, можемо наголосити на тому, що інвестиційну привабливість слід розглядати в контексті економічної категорії, а не поняття. Тобто як узагальнююче фундаментальне поняття, що відображає найбільш суттєві, закономірні зв'язки і відносини реальної дійсності та пізнання. Як економічна категорія інвестиційна привабливість підприємства відображає властивості існування об'єкта його пізнання в загальному і найбільш концентрованому вигляді. Інвестиційна привабливість підприємства включає в себе менш широкі родові поняття, такі як: показники інвестиційної привабливості, інвестиційний капітал, інвестиційний ризик, інвестиційна потреба та ін.

Інвестиційна привабливість підприємства є комплексом якісних і кількісних показників, що всебічно визначають спроможність примноження інвестованого капіталу і є похідною характеристикою від інвестиційного клімату в країні, і як інтегральний показник, що формується під впливом чинників прямого і непрямого впливу, визначає бажання чи відмову інвестора вкладати гроші в такий інструмент як підприємство.

Визначивши сутність інвестиційної привабливості підприємства і факторну природу її формування, у подальшому планується проведення дослідження впливу зазначених у статті чинників прямого і непрямого впливу на формування інтегрального показника на прикладі конкретного підприємства.

Список використаної літератури

1. Самігулліна Ю. Р. Управління інвестиційною привабливістю підприємства [Електронний ресурс] / Ю. Р. Самігулліна; Вінницький нац. техн. ун-т. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2018_34/Zmist/23PDF.pdf.
2. Кирик Л. В. Проблеми дослідження інвестиційної привабливості регіону [Електронний ресурс] / Л. В. Кирик, С. Б. Катаєва // Сталый розвиток економіки. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2017_1/104.pdf.
3. Брюховецька Н. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик [Електронний ресурс] / Н. Ю. Брюховецька, О. В. Хасанова. // Економіка промисловості. – 2009. – № 1. – С. 110–117.
4. Єпіфанова І. Ю. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства як напрямок залучення інвестиційних ресурсів [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова // Экономические науки. Инвестиционная деятельность и фондовые рынки. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NIT_2018/Tethis/Economics/27442.doc.htm.
5. Гукалюк А. Ф. Інвестиційна привабливість як чинник підвищення конкурентоспроможності території / А. Ф. Гукалюк, І. М. Іванович // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 6 (108). – С. 167–174.
6. Андраш О. А. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств туристичної галузі [Електронний ресурс] / О. А. Андраш. – Режим доступу: http://library.kpi.kharkov.ua/Vestnik/2017_8/stati/Andrash.pdf.
7. Задорожна Я. Є. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства як напрямок залучення інвестиційних ресурсів [Електронний ресурс] / Я. Є. Задорожна, Л. П. Дядечко // Съема Всеукр. наук.-практ. интернет-конф. "Сучасна наука в мережі інтернет". – Режим доступу: <http://intkonf.org/zadorozhna-ya-e-dyadechko-lp...-resursiv/>.
8. Ковальова Н. Л. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості підприємств / Н. Л. Ковальова // Экономика и маркетинг в XXI веке. – 2017. – № 4. – С. 3–5.
9. Корнева Н. А. Методичні підходи до побудови комплексної інтегральної оцінки інвестиційної привабливості на регіональному рівні / Н. А. Корнева // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 2 (68). – С. 106–111.
10. Ganushchak-Efimenko L. Methodological framework for integrated business structures branding development in Ukraine / L. Ganushchak-Efimenko, V. Shcherbak, O. Nifatova, O. Kolodizie, R. Rebilas // Innovative Marketing. – 2019. – Volume 15. – Issue 2. – P. 14–29.